

Gennemgang af personsager som er omfattet af reglerne om samliv og gensidig forsørgelsespligt

Gennemgang af personsager som er omfattet af reglerne om gensidig forsørgelsespligt

I henhold til Aktivlovens § 2a, 2b samt 2c

Indholdsfortegnelse

Side

<i>Baggrund, lovgivning og Ankestyrelsens principafgørelser</i>	<i>4</i>
<i>Tilgang til opgaven, afgrænsning og sagsudvælgelse</i>	<i>9</i>
<i>Overordnede resultater og konklusioner</i>	<i>11</i>
<i>Afslutning</i>	<i>15</i>

Baggrund, lovgivning og Ankestyrelsens principafgørelser

Baggrund for gennemgangen af personsagerne

Januar 2014 trådte reglerne om samliv og gensidig forsørgelsespligt i kraft

I forbindelse med kontanthjælpsreformen, som trådte i kraft den 1. januar 2014, blev der indført regler omkring forsørgelsespligt for samlevende.

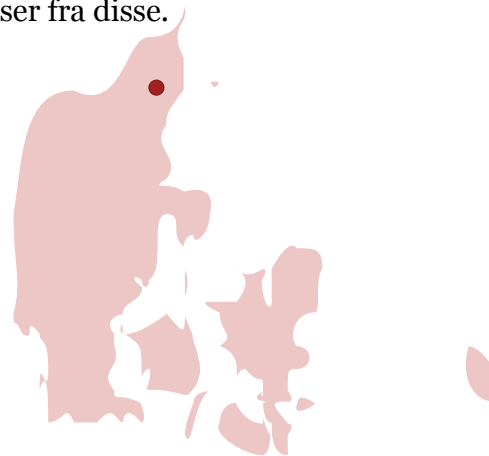
I kommunerne har der generelt været stor usikkerhed om, hvorledes reglerne skulle håndteres i praksis. Dette har givet anledning til, at borgere har klaget over kommunens afgørelser.

I Aalborg Kommune har Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen løbende orienteret Familie- og Socialudvalget om problemstillinger med afgørelse om samliv og gensidig forsørgelsespligt i uddannelses- og kontanthjælpssager.

I efteråret 2015 iværksatte forvaltningen en mindre undersøgelse på området. Denne viste at, kommunens procedurer for sagsbehandling af samlivssager er korrekte, men at procedurerne i nogle sager ikke var blevet fulgt – blandt andet i forhold til partshøring og manglende afgørelse til begge parter.

Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen har på denne baggrund anmodet os om at foretage en gennemgang af samtlige personsager, som er omfattet af reglerne om samliv og gensidig forsørgelsespligt i perioden fra 1. januar 2014 til 25. november 2015, og hvor der kan være en økonomisk konsekvens for ydelsesmodtageren på grund af afgørelse om samliv.

På baggrund af PwC's sagsgennemgang vurderer PwC ligeledes, at kommunens procedurer i forhold til sagsbehandling af samliv og gensidig forsørgelsespligt er korrekte, og at fejlene skyldes afvigelser fra disse.

De lovgivningsmæssige rammer

Reglerne for gensidig forsørgerpligt for samlevende blev gennemført ved lov nr. 894 af 4. juli 2013 og trådte i kraft den 1. januar 2014, dog for 2014 kun med halv virkning.

Med Folketingets vedtagelse af lov nr. 1522 af 27. december 2014 blev den gensidige forsørgelsespligt ophævet med virkning fra den 1. januar 2016. Ligesom at 2014 har 2015 været et overgangså, hvor den gensidige forsørgelsespligt har haft halv virkning.

Ændringerne betød blandt andet:

- At samlevende har pligt til at forsørge hinanden, hvis den ene eller begge ansøger om eller modtager uddannelses- eller kontanthjælp.
- At to personer anses for samlevende, når; de begge er fyldt 25 år, de begge er ugifte, de har fælles bopæl, de ikke er slægtningen i ret op- eller nedstigende linje og de ikke er søskende.
- At enten betingelser i § 2b, stk. 2 eller stk. 3 er opfyldt, herunder; at ansøgeren og samboen har et fælles barn, ansøgeren og samboen er eller har været noteret som samlevende i ATP eller at ansøgeren eller samboen tidligere har været gift med hinanden, medmindre de er blevet separeret eller skilt inden for de seneste 3 måneder. Ud over de nævnte tilfælde i stk. 2 – kan kommunen jf. stk. 3 anse to personer for at være samlevende, når de har et samliv af ægteskabslignende karakter.

Det betyder; at kommunen først skal tage stilling til om de 5 objektive betingelser jf. § 2b, stk. 1 er opfyldt og dernæst om en af de tre andre objektive betingelser er opfyldt jf. § 2b, stk. 2.

Hvis ingen af de 3 betingelser jf. § 2b, stk. 2 er opfyldt, kan der kun være tale om gensidig forsørgerpligt, hvis der er tale om et samliv af ægteskabslignende karakter jf. stk. 3.

”Der er i kommunerne stor usikkerhed om rækkevidden og konsekvenserne af Ankestyrelsens afgørelser, især i forhold til afgørelser, som ikke er påklaget til Ankestyrelsen.”

Uddrag fra KL’s redegørelse, marts 2015

Ankestyrelsens princip afgørelser

Ankestyrelsen har i principafgørelse (49-14) og i en række andre afgørelser taget stilling til kommunernes afgørelser om gensidig forsørgerpligt for to samlevende, hvor en (eller begge) modtager kontanthjælp (eller uddannelseshjælp).

Ankestyrelsen har taget stilling til et antal sager, som i varierende omfang har været behæftet med sagsbehandlingsfejl. I nogle sager har Ankestyrelsen erklæret afgørelserne ugyldige, mens andre afgørelser er blevet stadfæstet.

Principafgørelser

Vi har ved vores gennemgang lagt særligt vægt på følgende principafgørelser;

- (49-14) – som henviser til at kommunen i videst muligt omfang skal indhente de nødvendige oplysninger fra de elektroniske registre, som kommunen har adgang til, når kommunen træffer afgørelse om at anse to personer for samlevende med pligt til at forsørge hinanden.
- (36-15) – som blandt andet henviser til, at manglende partshøring ikke altid medfører ugyldighed.
- (37-15) – som henviser til, at kommunen skal meddele afgørelsen individuelt til begge parter, og det således ikke er tilstrækkeligt, at parten får underretning om afgørelsen på anden måde, f.eks. via sin sambo. Samtidig har afgørelsen ikke retsvirkning, før den er meddelt begge parter.

Kronologisk rækkefølge

Nedenfor beskrives i hovedtræk den kronologiske rækkefølge for den information, som kommunen har modtaget i forbindelse med vurdering af samliv efter reglerne i Lov om en aktiv socialpolitik, samt informationens betydning for behandling af området.

- **3. juli 2013**, Lovgivningen vedtages.
- **8. juli 2013**, Der fremsendes orienteringsbrev til kommunerne fra STAR. På den baggrund udsendes der i oktober 2013 breve til borgere med information om samliv og gensidig forsørgelsespligt – samt samlivserklæring.
- **Januar 2014**, efter modtagelse af samlivserklæring udsendte kommunen partshøringsbreve inden der blev truffet afgørelse om samliv/intet samliv.
- **4. august 2014**, Ankestyrelsen udsender principafgørelse 49-14. På baggrund af denne principafgørelse ændre kommunen i proceduren, således at oplysninger om samlivserklæring først fremsendes til den enkelte borger, efter de objektive betingelser er undersøgt. Kommunen har dog ikke fået adgang til ATP-registeret – og får først i marts 2015 oplyst et direkte tlf. nr. til ATP, som den enkelte rådgiver kan anvende i forhold til undersøgelse af, hvorvidt ydelsesmodtager og sambo er registreret som samlevende hos ATP.

- **19. december 2014**, orienteringsbrev fra STAR omkring ophævelse af forsørgelsespligt.
- **30. december 2014**, supplerende orienteringsbrev fra STAR omkring fejl i netop vedtaget lovforslag om ophævelse af den gensidige forsørgelsespligt.
- **19. januar 2015**, orienteringsbrev fra STAR – med ”opskrift” på, hvordan sagsbehandlingen skal foretages forud for afgørelse om samliv – herunder både med henvisning til principafgørelsen og til lovbemærkningerne. Et orienteringsbrev som efter kommunernes og KL’s vurdering ville have været relevant, at have modtaget allerede i forbindelse med lovgivningens vedtagelse i 2013.
- **7. juli 2015**, Ankestyrelsen udsender principafgørelse 36-15.
- **7. juli 2015**, Ankestyrelsen udsender principafgørelse 37-15.

”Man kan måske mere forsigtigt udtrykke retsstilling på den måde, at hvis sagsbehandlingsfejl efter en generel vurdering ikke kan antages at påvirke afgørelsens indhold (ordensskrift), vil afgørelsen trods fejlen være gyldig. Hvis derimod fejlen efter en generel vurdering kan antages at påvirke afgørelsens indhold (garantiforskrift), bevirker det, at afgørelsen bliver ugyldig, medmindre det kan antages, at fejlen i det konkrete tilfælde har været uden betydning.”

Uddrag fra KL’s redegørelse, marts 2015

Tilgang til opgaven, afgrænsning og sagsudvælgelse

Tilgang til opgaven, afgrænsning og sagsudvælgelse

Formålet med gennemgangen har været at undersøge, hvorvidt personsagerne er behandlet korrekt.

Ved gennemgangen har vi undersøgt:

- Om betingelserne for gensidig forsørgerpligt er opfyldt.
- Om kommunen har foretaget partshøring forud for afgørelsen.
- Om evt. manglende partshøring har været af væsentlig betydningen for afgørelsen.
- Om afgørelsen er fremsendt til ydelsesmodtager, herunder fremsendt pr. brev eller som e-post.
- Om afgørelsen er fremsendt til samlever, herunder fremsendt pr. brev eller som e-post.
- Om afgørelsen om samliv er modtaget af begge parter før tidspunktet for udbetaling af hjælpen.

På baggrund af gennemgangen opgøres antal sager fordelt på:

- Afgørelser uden fejl
- Afgørelser med fejl, som har haft økonomisk betydning for borgeren samt for hvilken periode
- Afgørelser med fejl, som ikke har haft økonomisk betydning for borgeren.

Afgrænsning/sagsudvælgelse:

Der er modtaget listemateriale fra kommunen, som har foretaget udsøgning af sagerne på baggrund af registreringen i KMD Aktiv. Kommunen har i den forbindelse anvendt ledelsesinformations-værktøjet OPUS LIS.

Kommunen har i listematerialet frasorteret eventuelle ægtepar og sager, hvor eventuelle fejl er uden økonomisk betydning, inden fremsendelse af listemateriale til PwC.

Udsøgningsperioden er fastsat til 1. januar 2014 til 25. november 2015. Kommunen er selv ansvarlig for at afdække evt. fejl i sagsbehandlingen i sager, som ligger uden for denne periode.

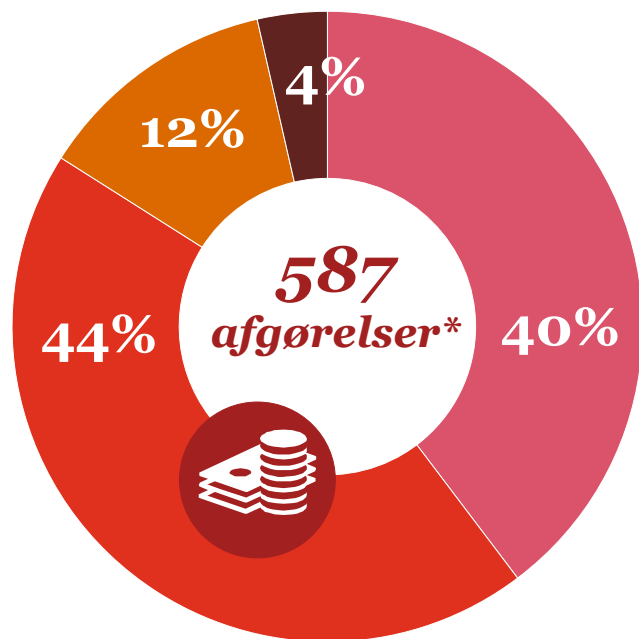
PwC's sagsgennemgang omfatter ikke en opgørelse af de økonomiske konsekvenser i sager med fejl.

Overordnede resultater og konklusioner

I alt er 247 personer ud af 976 blevet påvirket økonomisk af fejl i sagsbehandlingen

De 976 personer er det samlede antal sager (dvs. par) hvor Aalborg Kommune har truffet afgørelse om samliv og gensidig forsørgelsespligt i perioden 1. januar 2014 til 25. november 2015.

Tallet 976 er oplyst af Aalborg Kommune.

Afgørelser vedrørende samliv og gensidig forsørgelsespligt gennemgået af PwC

Afgørelser uden fejl 233 afgørelser*

I 233 afgørelser vurderes sagsbehandlingen i forhold til samliv og gensidig forsørgelsespligt at være tilfredsstillende.

Afgørelser med fejl af økonomisk betydning 260 afgørelser*

I 260 afgørelser vurderes reglerne om samliv og gensidig forsørgelsespligt ikke at være opfyldt. Fejlene har økonomisk betydning for borgerne.

Afgørelser med fejl uden økonomisk betydning 73 afgørelser*

I 73 afgørelser vurderes reglerne om samliv og gensidig forsørgelsespligt ikke at være opfyldt. Fejlene har imidlertid ingen økonomisk betydning for de pågældende borgere.

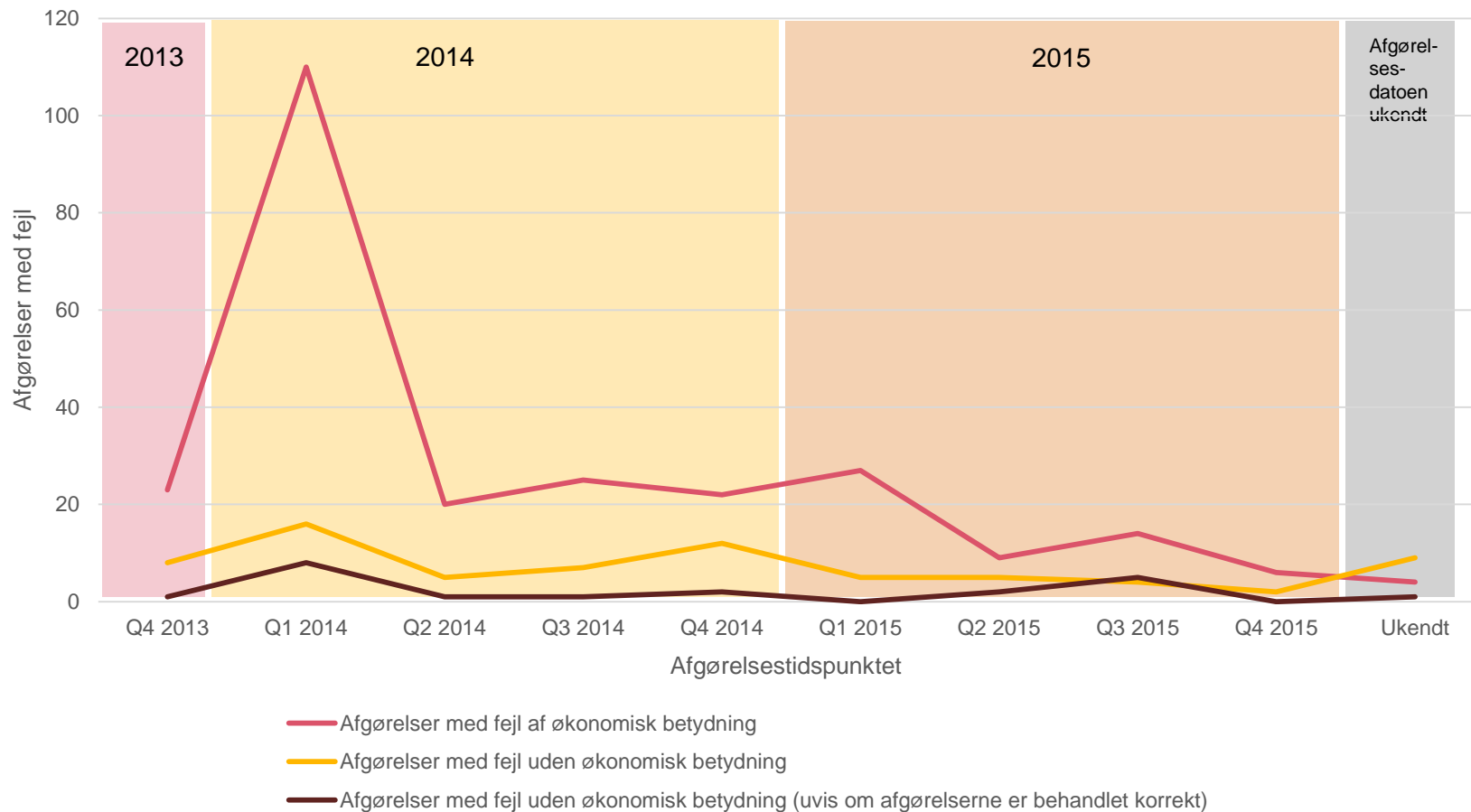
Afgørelser uden økonomisk betydning for borgeren (uvis om afgørelserne er behandlet korrekt) 21 afgørelser*

I 21 afgørelser er det uvis, om der har været fejl i sagsbehandlingen. Disse afgørelser er ikke gennemgået grundet manglende fradrag i ydelsen.

* I opgørelsen af afgørelser er der ydelsesmodtager, som har modtaget KTH eller Udd. over flere omgange i udsøgningsperioden. Dette betyder, at der kan være flere afgørelser i samme sag.

Afgørelser med fejl

Nedenstående figur viser udviklingen i antallet af fejl henover perioden: 1. januar 2014 – 25. November 2015.

Ved gennemgangen af afgørelserne er følgende observationer gjort:

Partshøringen er i flere tilfælde blevet fremsendt til ydelsesmodtager, uden at der forud er blevet indhentet de tilgængelige oplysninger fra de elektroniske registre, som kommunen har adgang til. En praksisændring på dette område vurderes nødvendig.

Der har været afgørelser, hvor samlivserklæringen omtales, men ikke findes under dokumenter i de pågældende afgørelser.

2. side af samlivserklæringen mangler i flere tilfælde. Dette vurderes uhensigtsmæssig, da der er eksempler på, at ydelsesmodtager og samlever har underskrevet, at der både er tale om samliv og intet samliv på samme erklæring. Partshøring har været væsentlig i disse afgørelser.

Den udbetalte periode kan i visse afgørelser være påvirket af sanktioner m.m. I afgørelser med fejl af økonomisk betydning for borgerne, bør perioden såvel som det udbetalte beløb derfor klarlægges nærmere.

Udbredte fejltypen af væsentlig betydning i sagsbehandlingen af sager vedr. samliv og gensidig forsørgelsespligt

Afgørelsesbrev
ej fremsendt til
samlever

Manglende
partshøring af
ydelsesmodtager
såvel som
samlever

Manglende
stillingstagelse til
om betingelserne
jf. LAS § 2b, stk.
2 opfyldt

Manglende
underskrevet
samlivserklæring

Afslutning

Afslutning

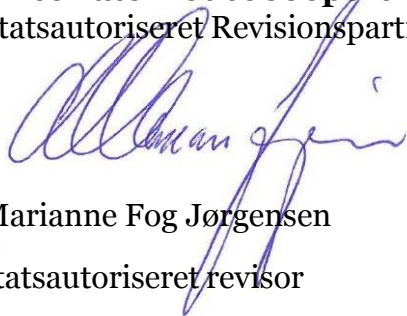
Med afgivelse af dette notat anser vi vores opgave med gennemgang af personsager, som er omfattet af reglerne om samliv og gensidig forsørgelsespligt, for afsluttet.

Såfremt der er spørgsmål til notatet, står vi gerne til rådighed for uddybning heraf.

Aalborg, den 15. april 2016

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Marianne Fog Jørgensen

statsautoriseret revisor

Succes skaber vi sammen...